

SEX WORKERS
CAUGHT IN
NORWAY'S
DOUBLE
STANDARDS

4

CHARLIE SKIEN
OM LIVET SOM
HJEMPLØS OG
RUSAVHENGIG

12

FINANSMINISTER
STOLTENBERG
- BLINDERNS
STORE SØNN

10

TRENDY
MONSTERDUKKE
MED SKYHØY
PRISLAPP

16

«STATUENE
SPEILER EN
INDIVIDUALISTISK
KULTUR»

22

REDAKSJONEN

MAGASINREDAKTØR
Nils Jakob Bakke Nydal

ANSVARLIG REDAKTØR
Idun Kjøl Wiig

DESKSJEF
Ida Fjeld

MAGASINFOTOSJEF
Adrian Heggem Misfjord

BIDRAGSYTERE: Rodrigo Paris, Johanne Reichelt, Freyja Eikrem Ims, Karla Beitohaugen, Shilan Sari, Kenneth Novela Gran, Frid Lilleskog Tronstad, Agnes Felicia Sandmo Brenna, Maria Mogens Bø, Olha Korop

DESK: Lia Askew og Nora Hognes Berg

FORSIDE OG BAKSIDE: Adrian Heggem Misfjord

Magasinet er et bilag i studentavisa Universitas. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

FRIDOM UNDER PANTSETJING

Tekst: NILS JAKOB BAKKE NYDAL • Illustrasjon: AGNES FELICIA SANDMO BRENN

Det har alltid vore noko barnleg i draumen om å eige alt. Å setje ut små hus i rekke og sjå dei vekse til hotell, å kjenne på makta over dei andre spelarane som må betale deg leige berre for å passere. Samstundes finst det noko brutalt der: gleden over at motspelaren går konkurs, at banken tek tilbake restane, at du er eineeigar att. Barnleg spel, men òg ein skule i økonomisk råskap.

I røynda er det sjeldan vi tenkjer på økonomien som eit spel. Likevel lever vi etter dei same reglane. Daglegvarehyllene er eigd av tre kjeder. Straumen du brukar på å koke kaffi om morgonen, kjem frå eit system som få forstår, men som nokon får milliardar ut av. Bustaden du bur i, eller drøyer om, er ikkje eit heimelaga hus på brettet, men ein marknad der sjansane er skeivt fordelt frå start. Nokre får gå rett til Parkveien, andre får aldri nok til å kome seg ut frå «start».

Og vi, som spelarar, blir kasta ut i rundane utan å få velje kven som eig banken. Vi trillar terningane, spring etter sjansekort og trur vi har valt sjølve. Men kanskje var spelet rigga lenge før vi byrja. Kanskje var plassane ved bordet reserverte for nokre få, og resten av oss berre statistar i eit drama vi ikkje kan vinne.

Eg hugsar kor intenst det kjendest å tape i Monopol som barn. Korleis tårane pressa seg fram når husleiga hopa seg opp, og eg måtte pantsetje dei siste eigedomskorta mine for å halde meg med i spelet litt lenger. Eller når eg fekk kortet «Dine hus og hotell brenner». Ein naiv idé om at neste kast, neste kort, neste runde skulle redde meg. Den same logikken driv oss framleis som vaksne: Vi står i bustadskøen, i NAV-køen, i køen på Kiwi, med håpet om at neste gong er det vår tur. Men det er sjeldan det er tilfeldig, sjeldan det handlar om flaks. Det handlar om makt, og makt har alltid monopol.

Monopol finst òg i det mjuke. I kjærleiken, når ein person tek opp all plassen i hovudet, og du ikkje lenger kan høyre på ein song eller sjå på ein film utan å tenkje på dei. Den alt-oppslukande følelsen av å vere styrt av ein einaste annan. Det er vakkert, men det er òg eit monopol. Når du ikkje lenger eig deg sjølv, men er innleid, på lånt tid.

Eg ser det òg i samtalane mine. Vi snakkar om dei same *meme*-ane, dei same trendane, dei same namna. Som om sjølv tankane våre ikkje er våre eigne, men leigde rom i eit

Det handlar om makt, og makt har alltid monopol

større system der vi ikkje får styre. Vi kallar det kultur, men ofte er det berre monopol på oppmerksmda.

Kanskje er det difor vi lengtar etter små lommer av fridom. Eit friminutt utan skjerm. Ein tur i marka. Ein fest der ingen tek bilete. Som om vi prøver å rive oss laus frå monopolet på tida vår, kroppen vår, tankane våre. Men til og med fridomen er seld. Yogatimar, *mindfulness*-appar, vinflasker med etikettar som lovar ro. Vi betalar oss ut av spelet – for å kome rett inn i eit nytt.

Det mest ubehagelege er ikkje at monopol

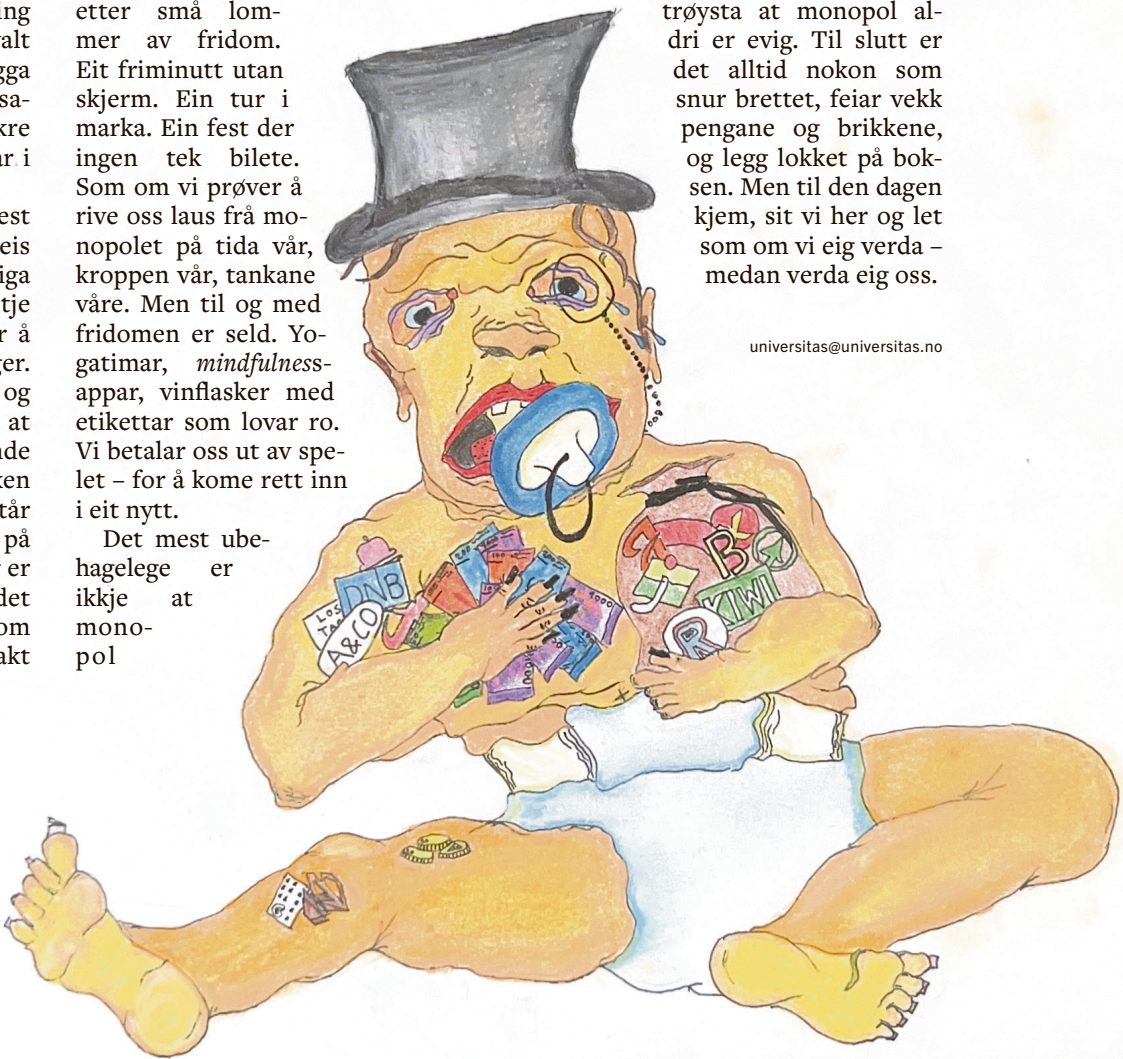
finst. Det er at vi blir så vande med det. At vi sluttar å merke det. At vi kan sitje og ete frukost, med brød frå eitt konsern, pålegg frå eit anna, kaffi frå eit tredje, og likevel tenkje at vi har valt fritt. At vi kan bu i ei blokk vi aldri får eigarskap til, og framleis kalle det «min heim».

Vi er som spelbrikker, men vi trur vi er spelarar. Vi trillar terningane og jublar når vi får ein seksar, som om det betyr at vi styrer noko som helst. Men eigentleg var retninga teikna opp før vi byrja.

Difor er dette magasinet fullt av blikk på monopol frå ulike kantar. Frå dei heimlausa som lever utan eigedomskort, til sexarbeidarar som kjenner maktdifferansen på kroppen, til Jens Stoltenberg, som kanskje meir enn nokon andre symboliserer stabiliteten – og tyngda – i å halde på makta lenge. Felles for alle er spørsmålet som går igjen: Kva skjer når ein eig alt, og resten må nøye seg med å sjå på?

Kanskje er den einaste trøysta at monopol aldri er evig. Til slutt er det alltid nokon som snur brettet, feiar vekk pengane og brikkene, og legg lokket på boksen. Men til den dagen kjem, sit vi her og let som om vi eig verda – medan verda eig oss.

universitas@universitas.no

— THEY WANT TO SEE A PRETTY FACE WITH A DICK

Meja and Astharoth chose to go into sex work for validation and money. Even though their work is technically legal, they feel trapped by Norwegian law.

Tekst: RODRIGO PARIS • Foto: SHILAN SARI, OLHA KOROP

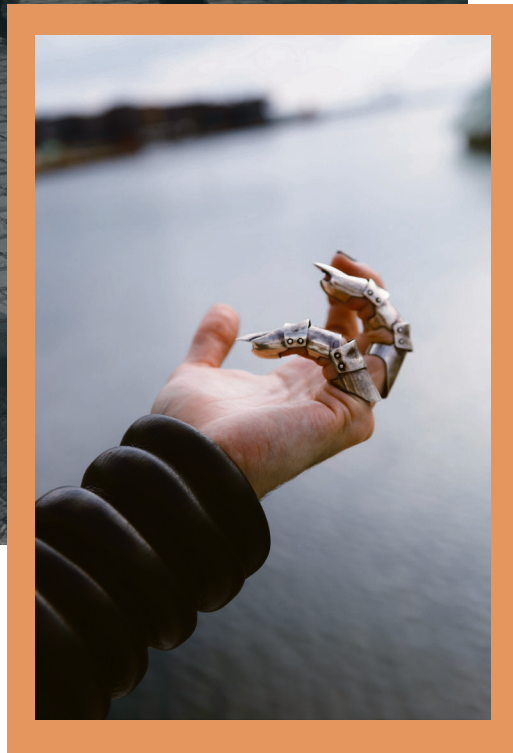

Continues on the next pag »

LESS EXOTIC: Meja says that after she got her genital reconstruction surgery done, people lost interest in her.

DO WHATEVER THEY WANT: According to Astaroth, «selling your body» implies that whoever is buying can do whatever they want: — That's not the case.

I get paid for doing what I love

Astaroth

Everyone always dreams of getting paid for their hobbies, earning money for doing what they already do in their free time. Some people become content creators, others gamers, some take their passion for food and end up working as chefs. And some do sex.

– Money.

This is what Astaroth, a dominatrix sex worker, answers when asked what made them go into their line of work.

– I enjoyed doing dominatrix work as my personal lifestyle, and then also being able to get paid for that was... I mean, ideal! As they say, get paid for what you love, Astaroth exclaims and adds:

– But it was very much money-driven.

Validation through sex work

For Meja, another sex worker, the money was not the goal:

– It was more for the validation. It was so that I could feel good about myself, so that I could gain some self-confidence. So that I could show off my body, which I realised I was very proud of.

Meja is a trans Onlyfans model who has worked online throughout parts of her transition. For her, sex work served as a way to share her body proudly.

However, parts of her audience

only wanted to see a very specific stage of her transition.

– I still had a dick. And that was the magic ingredient for many people. That's the thing that they want to see. They want to see a pretty face with a dick.

As she says, this also led to a big change after her surgery.

– I went to Thailand and had my genital reconstruction surgery, and people lost a lot of interest just because I was now a little less exotic.

I still had a dick. And that was the magic ingredient for many people

Meja

But it didn't stop her from developing self-confidence through sex work.

– I let go of all my shame regarding my body and my breast. I didn't know I'd be able to do it, but I just did it. Now I can walk into very sex positive spaces or fetish places or whatever, I can not give a single shit about having one breast. And no one else does

either, because they see the confidence, and they don't care, Meja says.

This sex positivity that Meja paints in her experience as a worker, for Astaroth, appears in the service itself.

– We are selling a service, and we are selling a service that is very much needed. The escape from the mundane, the escape from a society that's very restricted regarding sex, Astaroth explains.

Diversity in sex

In this profession diversity is key.

– We talk about strippers, porn makers from Onlyfans to porn studios. We talk about sex sellers, both online and in the streets. We talk about domination, we talk about sugar dating, it's a very, very broad field. And a sex worker in one place may have one or more or even all of the professions listed, says Lilith Staalesen.

Lilith Staalesen belongs to PION (Prostituertes interesseorganisasjon i Norge), an association that works to support sex workers. For Astaroth, this diversity in sex work makes the profession reach almost every corner in society, and states:

– The target audience is everyone.

Finding people who sell sex is becoming increasingly easy. Between social media and platforms dedicated specifically to sex, such as Onlyfans, the reach of sex work has expanded.

It becomes kind of a problem when the client is criminalized. It's like: 'Hey, you just broke the law. Would you like a receipt?'

Lilith Staalesen, PION

But in Norway, sex workers have to constantly battle the state authorities to make a living out of their profession.

The police as clients

– On paper, it is criminalized to purchase sex, but not to sell sex. That's just on paper, explains Staalesen and adds:

– In practice, sex workers are often seen as the source of the crime. So, the sex workers are the ones who are hunted, thrown out of the country, and deported for non-existent reasons.

Paragraph 315 of the Norwegian penal code, also known as the pimp (*hallik*) paragraph, states that it's illegal to promote sex work as well as provide any services that would be used for sex work itself. As Lilith Staalesen says:

– Doing anything that enables a sex worker to sell sex is considered pimping by the law.

What may have been born as an attempt to protect sex workers from pimps and abusive clients has turned into a state tool for targeting sex workers and stop them from building safe practices, secure communities, and living in stable houses, according to Staalesen.

– Police will pretend to be a client, or use other methods to learn where a sex worker is living, and often working from. They will find out who the landlord is, and they will contact them. And force the landlord to throw that person under threat of being accused of pimping, Lilith Staalesen says.

This tactic was best seen between

2007 and 2014 in what is known as Operation Homeless, when the police closed around 400 apartments that were suspected to be used for sex work, according to Amnesty International's report on sex work in Norway.

Astaroth adds:

– Politicians were celebrating this operation as combating human trafficking. But these were mostly independent sex workers working for themselves.

As Astaroth says, these interventions lead to fear and paranoia amongst sex workers.

– That story is constantly in the back of everyone's mind, wondering: Is the client I've talked to now actually a police officer? Will that be used against me?

This situation makes sex workers vulnerable to authorities and clients, who were the presumed target of the law in the first place.

– We want to verify the client's ID and share the information with other sex workers to make sure that everything is safe, but none of that is possible as clients are not really willing to give out ID or personal information. Because, for them, it's illegal, says Astaroth.

In addition, sex workers themselves are being accused of pimping if they collaborate.

– Everyone who organizes is a pimp, even if the sex workers are organizing themselves. If two people work together, they could technically be each other's pimps, Lilith Staalesen describes.

Even buyers can be affected by this, as Mali Storbækken, senior advisor at Reform, a resource centre for men, says:

PREVENT EXPLOITATION: May-Len Skilbrei explains that the main intention behind the law is to prevent exploitation and human trafficking. But its practical consequences can feel contradictory.

The images are for illustration purposes only and do not show the actual sources in the case.

– Buyers can be indirectly affected when sex workers are prevented from organizing in safer ways, which increases the risk that buyers end up in situations where the seller is more vulnerable.

Here is your receipt for the blowjob

The police aren't the only ones chasing sex workers, as even with the penal code looming in every corner, sex work is still a practiced profession all over Norway, and as such, a source of taxable income. But how to register something illegal to buy, but legal to sell? asks Lilith Staalesen.

The narrative around sex work, that we are selling our bodies, creates a lot of misconceptions about consent and boundaries

Astaroth

– It becomes kind of a problem when the client is criminalized. It's like: 'Hey, you just broke the law. Would you like a receipt?'

This turns even more complex

when the Norwegian penal code turns virtually any service for sex workers into a form of pimping.

– The pimp paragraph basically states that if you're providing a service to a sex worker, and they use it to sell sex, then that's illegal.

Staalesen explains the issues created by the pimp paragraph and adds:

– If I want to use a service to make a sale and I want to record that sale, I can't. The people giving me the digital cash register service are not allowed to give me that service. So how do I register the sale? Old-fashioned way: Paper receipt.

The tax system becomes another fear for sex workers who, unable to print receipts or state their job (even if it's legal), turn to skill and originality, becoming writers of the smallest print.

– We all have our own way of doing it. Some people say that this is just gifts, others sell other services, finding another name that is plausible considering what work experience and skill set they can put it under, says Astaroth.

A feminist issue

The obstacles of the Norwegian government pile up, and the very legal profession of sex work becomes subject to prosecutions, evictions, and accusations of tax evasion. For Astaroth, the issue is clear:

– If it felt safe to just say: I got this amount of money for doing sex work, end of it, then we would do it. But that doesn't feel safe, because if a landlord, if the bank, if anyone takes a

look at that, the consequences might be dire.

The Norwegian system seems to see sex workers as victims to be protected from pimps and clients, instead of people who have chosen a profession. For Lilith Staalesen, this is rooted in an old political tradition.

– Traditionally, sex work has been considered work, and so a workers' rights issue. However, the left side of politics in Norway has always seen it as a feminist issue. And feminism in Norway has adopted an extremist view in which sex work is violence against women and exploitation of women.

– And sex workers who say «that is not who I am» are pushed down and treated as minority cases, Staalesen says.

– The goal is to stop human trafficking

May-Len Skilbrei, professor at the Department of Criminology and Sociology of Law at the University of Oslo, underlines that the Norwegian sex purchase law was introduced with a clear preventive aim.

– The goal has never been to punish sex workers, but to make it harder to organize prostitution so that fewer people enter it, she explains.

– The law is used more as a tool for deterrence than as a frequently applied sanction, with police often relying on it to create uncertainty in the market rather than to prosecute individual cases.

Skilbrei notes, however, that this

PIMP: Doing anything that enables a sex worker to sell sex is considered pimping by the law, Lilith Staalesen says.

comes with side effects: Safety measures and cooperation between sex workers can be criminalized under the pimping paragraph. At the same time, the state expects sex workers to pay taxes, even though the services they provide are criminalized for their clients.

Skilbrei explains that the main intention behind the law still is to prevent exploitation and human trafficking, even if its practical consequences can feel contradictory.

makeup, runaways from home, victims, girls who have been abused, girls who are on drugs. Sure, that can exist, Meja says, and adds:

– But that's when it goes wrong. That's when you're doing it for the wrong reasons. That's when society has failed you, not when sex work has failed you.

«Astaroth» and «Meja» are performer pseudonyms.
universitas@universitas.no

It was for the validation, so that I could feel good about myself

Meja

Misconceptions about consent

The positivity that both Meja and Astaroth talked about comes with specific conditions; it demands a change in the conception of sex work.

– That's very much a narrative around sex work, that we are selling our bodies, which creates a lot of misconceptions about consent and boundaries. Because if you're selling your body, then whoever is buying that can do whatever they want. That's not the case, Astaroth says.

For Meja, this change starts by seeing sex workers simply as people who have chosen a profession, not as victims to be policed.

– When the word sex work is mentioned, people immediately start imagining dark back alley streets or girls in too much

HUNTED: Lilith Staalesen says that in practice, sex workers are often seen as the source of the crime, and the ones who are hunted, thrown out of the country, and deported for non-existent reasons. Here is Astaroth outside the opera in Oslo.

HEIMSØKER BLINDERN OM NATTA

*Tidlegare statsminiser og NATO-sjef
Jens Stoltenberg blir nostalgisk når han
går igjennom Blindern.*

Tekst: **NILS JAKOB BAKKE NYDAL**
Foto: **KENNETH NOVELA GRAN**

FINANSMINISTER

10

10 SEPTEMBER 2025

– Det er jo ikkje mykje som har forandra seg. Kledd er dei same. Hårfrisylene er dei same, og Blindern har den same sjarmen som då eg også var her, seier Jens Stoltenberg.

Den noverande finansministeren går i kjapp gange ut på Frederikkeplassen. Han har nettopp heldt årets Schweigaardsførelesing ved Økonomisk institutt på Universitetet i Oslo. No skal han vidare og drive valkamp, som tydelegvis inneber å mingle med unge.

Ein forskarspire på villspor

Stoltenberg byrja på Økonomisk institutt seint på 1970-talet. Den unge studenten hadde, som så mange andre, ikkje ein klar plan for kva livet skulle bringe. Men interessa for samfunn og økonomi drog han inn i fagmiljøet på Blindern, der han tidleg markerte seg.

– Eg valde ein slags kombinasjonsløysing. Eg var forskar i Statistisk sentralbyrå (SSB), men eg underviste på Blindern. Og så

enda eg i politikken, fortel han.

I forskingsavdelinga til SSB fekk han erfaring med modellbygging og datakøyningar. På Blindern fekk han smaken på akademien: førelesingar, doktorgradskurs og lange diskusjonar med medstudentar. Planen var å halde døra open for ein forskarkarriere.

– Eg føreleste, gjekk på kurs, og såg for meg at eg kanskje kunne bli professor ein dag. Men livet tok ein annan veg, seier han.

Blinderns store son

Det er ikkje berre Stoltenberg som er nostalgisk. For dagens studentar på Blindern er nok Stoltenberg meir enn ein tidlegare statsminister. Han er blitt eit slags ikon frå barndommen. Det er tydeleg når det største auditoriet på campus er fullt og det står ein lang kø utanfor medan Stoltenberg prater.

– Sjølv om eg ikkje vart forskar, har eg kvar einaste dag hatt glede av det eg lærte her. Eg er djupt takksam, seier han.

Og han har mykje å vise til. Arbeiderpartiveteranen nemner sjølv følgjande:

Som miljøvernminister bidrog han til innføringa av den første CO₂-avgifta i Noreg. Som statsminister stod han bak pensjonsreforma. Som finansminister var han sentral i dei avgjerande vala som gjorde Oljefondet til det det er i dag. Alle desse prosessane, meiner han sjølv, ber i seg spor av samfunnsøkonomien frå Blindern.

– Eg lærte å tenkje i alternativ, kostnader og gevinstar. Den tenkinga har vore nyttig kvar einaste dag, seier han.

Rettferdige spelereglar

Stoltenberg er tydeleg glad i økonomifaget. Når han blir spurt om korleis han ser på økonomi, trekker han fram spelet Monopol.

– Eg ser på Monopol som ein kritikk av korleis det kan gå med eit system som manglar regulering og innebygd sosial rettferd, seier han.

Han forklarar at i spelet kan eit par heldige terningkast tidleg gi ein

fordelar som blir umogleg for andre å hente inn. Den som først får eigedomar, blir rikare for kvar runde, medan dei andre blir pressa ut – heilt til éin sit att som vinnar, og alle andre er konkurs.

– Sann vil vi ikkje ha det i Noreg. Monopol manglar ein stat som regulerer og omfordeler verdiar slik at vi kan tilby velferdstenester til alle.

Slik bind han spelet opp mot ein grunnleggjande sosialdemokratisk idé: økonomien må ha rettferdige spelereglar.

Kjærleiken til Blindern

Trass i at han valde politikken, har Stoltenberg aldri lagt skjul på kor mykje Blindern har betydd for han. Han omtalar universitetet med same varme som andre snakkar om barndomsheimen.

– Eg er glad i Blindern. I økonomifaget, i instituttet, og i

sjølve staden, seier han.

Denne kjærleiken er ikkje berre knytt til studenttida. Gjennom heile karrieren har Stoltenberg kome tilbake.

Han seier sjølv at han etter harde partileiardebattar på NRK Marienlyst kunne rusle

*Det eg lærte her,
har forma meg og
gjeve meg glede og
retteleing i livet*

roleg rundt på campus kveldstid.

– Ser du ein litt eldre mann som går og lengtar tilbake til livet han

kunne ha levd, så er det meg, seier han med eit smil.

Stoltenberg er tydeleg på at Blindern også representerer ein del av identiteten hans.

Han snakkar med entusiasme om gamle vener og kollegaer frå fagmiljøet, og er klar på at akademikarane har forma politikken. Samtidig veit han at han sjølv er blitt eitt av Blindern sine mest kjende ansikt.

– Det eg lærte her, har forma meg og gjeve meg glede og rettleing i livet, seier han

universitas@universitas.no

— EG HALSA NED B PÅ BIBLIOTEKET

RUS OG HEIMLØYSE

12

18. SEPTEMBER 2025

*Å lage noko får
meg euforisk. Det
er same peaken*

Andreas Hovset, «Charlie Skien»

I DAG: Den kritikerroste artisten har det «jævlig bra».

RENNEVIN

På det mørkaste hadde han ingen heim og budde på gata. Charlie Skien hugsar lite. Det meiner han er ein styrke.

Tekst: NILS JAKOB NYDAL • Foto: FRID LILLESKOG TRONSTAD

– Eg hugsar brisen i nakken. Den første på mange år. Det høyrst lite ut, men det var som å få livet tilbake.

Då alt kollapsa, hadde Andreas Høvset – betre kjent som artisten Charlie Skien – ikkje lenger kontroll på noko. Han sov på sofaer, busskur, brukte opp alle

pengane sine på sterk alkohol og kokain, og hadde mista evna til å gjere heilt vanlege ting. Våren 2022 enda han fleire gonger på rusakutten i Bergen. Til slutt gjekk vegen til avrusing og vidare til stabilisering, og medan han var der skreiv han debutalbumet *Det gjør ikke vondt*.

I STUDIO: Musikken blei redninga då alt kollapsa.

– Eg ville berre vere ærleg, seier han.
– Eg ville skrive det slik det var. Ikkje meir. Ikkje mindre. I tekstane frå den tida er eg i situasjonen.
– Hadde eg skrive dei i dag, hadde dei kanskje vore meir observerande, meir «etterpå», seier Høvset.

Halsa ned brennevin

Høvset kjem frå Skien, men held seg i Bergen. Musikken hans kan beskrivast som indiepop, alternativ rock og R&B-inspirert elektronisk lyd. I løpet av hausten kjem han ut med nye singlar, samt eit album i 2026.

I tekstane sine skildrar Høvset rusavhengigheit og å vere heimlaus. På åpningssporet «Kanten av et stup» syng han om ei løgn som kjem i pulverform og set seg fast i halsen.

Når han blir spurt om korleis rusen tok over, seier han følgjande:

– Ikkje brått. Det skjer gradvis. Du flyttar grenser litt etter litt. Mange som ikkje har opplevd det, ønskjer ein tydeleg start og ein tydeleg slutt. For dei fleste er det ikkje slik.

Tjueåra blei ei rekkje av slike forskyvingar. På det verste gjekk Høvset frå sofa til sofa, til hotell, ut på gata og til busstasjonen i Bergen.

– Å vakne opp og ikkje ha noko type rus tilgjengeleg. Den tanken...

Han trekker fram eit minne frå kvardagen i denne perioden.

– Å vakne i ti-elleve-draget. Vite at polet opnar. På veg mot Bergen Storsenter, innom, få tak i det eg treng. Så biblioteket – halsar ned reint brennevin mellom hyllene. Den desperasjonen og angsten... Ein er ekstremt redusert.

Minna frå perioden er holetet for Høvset, men han seier at det kan hende det er ein slags vern.

Måtte rive ned alt

Skapinga var det som bar.

– Å lage noko får meg euforisk. Det er same *peaken*. Eg kjenner det kvar gong.

Han trekker fram noko Karpe har sagt i eit intervju, om at det å stå på scena er som ein *drug*, og at dei måtte tilbake.

– Det ligg definitivt noko i det, seier artisten.

var her tittelsporet til *Det gjør ikke vondt* vart til.

– Rett etterpå hadde eg veldig låg sjølvkjensle og sjølvtilitt. Men dei har vakse i takt med at eg har teke gode val. Når eg føler meg betre, møter folk meg på ein annan måte. Eg innser kor viktige relasjonane er.

Han ser tilbake på perioden som eit langt arbeid med å bygge opp det som var rive ned.

– Det er knallhardt. Du må endre livet fullstendig. Rive ned mykje, og så bygge opp att, stein for

la verken mangelen på, eller for mykje ting, styre meg.

Han valde relasjonane.

– *Kva er gevinsten ved å leve annleis?*

– Dei små tinga, seier han, og trekker fram smågleder som sjølufta og kvardagsmøte.

– Eller den første kaffikoppen om morgonen. Eller å hoppe i sjøen etter ein tur i sauna. Når du har vore heilt avstengd, både emosjonelt og fysisk, blir dei minste tinga dei største.

Det er her han finn ein ny type rus.

– Å stå i ubehag. Å trene. Å ta vare på kroppen. Det får fram så mykje meir.

Tidskapsel

Når anmeldarar skriv om albumet til Høvset at det «må ha vore vondt å skrive», trekk han på skuldrene.

– Kanskje var det det. Men eg hugsar det ikkje. Kanskje har eg blokkert det ut. Eg er dårleg på å hugse kor kjipt eg har hatt det.

– Eg tenkjer ikkje på om det gjorde vondt. Det gjer det lettare å gå vidare.

– *Når du går i dei same gatene du var i, og ser dei som sit der no. Kva tenkjer du?*

– Eg har eit hjarte for dei som slit med rus. Samtidig tenkjer eg: kom igjen. Ta tak – det kan gå. Men eg må ikkje gløyme at eg var privilegert då eg kom inn på avrusing: Eg hadde familie, vener, noko så grunnleggjande.

No har det gått eit par år, og Høvset har det, som han sjølv seier, «jævlig bra». Når han ser tilbake på tida utan heim, er han meir iakttakande enn sjølvmedliddande.

Mange ønskjer ein tydeleg start og ein tydeleg slutt. For dei fleste er det ikkje slik

Andreas Høvset, «Charlie Skien»

– Eg har alltid visst at musikk var eit hjelpemiddel, både for å forstå meg sjølv og for å kome gjennom vanskelege periodar. Då eg var sjukast, var det berre gjennom låtskriving at eg kunne vere heilt ærleg, fortel Høvset.

Han legg til at det å vere brutalt open med seg sjølv er ein føresetnad for å bli frisk frå avhengigheit.

Etter fleire akuttinnleggingar fekk han plass på avrusing i Skuteviken og seinare på stabilisering ved Sandviken sjukehus. Der fekk han tid til å stoppe heilt opp, tenke over kva som hadde skjedd – og kva som kunne kome etter.

Det var i dette rommet at han fann tilbake til musikken. Med ein laptop byrja han å skrive igjen. Det

stein. Det tek tid. Og det er kjipt.

Mykje av denne smerta i avrusinga er tydeleg i tittelsporet til albumet:

«Det gjør ikke vondt
Å falle fra en barstol
Det gjør ikke vondt
Å stå i køen til polet klokken to
Det eneste som gjør
vondt, er å brenne alle broer
Alle broer»

Gevinsten ved å leve annleis

Høvset fortel at han kjende på makteslause.

– Eg er veldig bevisst på å ikkje la ting eg eig definere meg. Då eg var i ferd med å rasere relasjonane til dei viktigaste menneska i livet mitt, forsto eg at det er dei som betyr noko. Etterpå kunne eg ikkje

*Eg synest ikkje synd på
meg sjølv – musikken
må spegle nettopp det*

Andreas Høvset, «Charlie Skien»

VERN: Høvset hugsar berre små augenblink frå den tunge perioden. Det kan hende at er det ein slags vern, seier han.

– Eg synest ikkje synd på meg sjølv, og det er viktig for meg at musikken speglar nettopp det. Plata er ikkje eit rop om medkjensle, men eit forsøk på å skildre ei røynd så klart som mogleg, seier han.

***Du må endre livet
fullstendig. Rive ned, og så
bygge opp att, stein for stein***

Andreas Høvset, «Charlie Skien»

For Høvset handlar kunsten like mykje om å vere eit vitne som å vere hovudperson.

– Om det kan vere til hjelp for andre, er det ein bonus.

universitas@universitas.no

VESKEPRYD: BI-studenten Doryan Grom Dizdarevic (19) har to Labubuer hengende på veska.

GENS SURFERE

17 TREND
18. SEPTEMBER 2025

Labubu-dukkene har tatt moteverdenen med storm og er for noen et symbol på selve senkapitalismen – for andre en nostalgisk trygghet i en urolig verden.

Tekst: JOHANNE REICHELT OG FREYJA EIKREM IMS • Foto: ADRIAN HEGGEM MISFJORD

– Her er *the babes*, Serenity og Baba. Den ene kosta 800 kroner, og den andre 900 kroner, forteller BI-studenten Doryan Grom Dizdarevic (19) og viser frem to små og lodne pastellmonstre med spisse tenner og dådyrøyne.

– Folk trodde jeg *fakka* da jeg hadde kjøpt, men jeg hadde visst om det lenge, utdyper Dizdarevic, og peker på historien bak monsternes popularitetskurve.

Allerede i 2015 ga den Hong Kong-baserte illustratøren Kasing Lung ut trilogien *The Monsters* – en bokserie som inviterer leseren inn i en eventyrverden inspirert av nordiske eventyr og alver. Her møter vi blant annet Zimomo, Tycoco, Spooky og sist, men ikke minst, Labubu.

Eskapisme til nostalgien

I 2019 inngikk Lung et samarbeid med det kinesiske leketøyselskapet Pop Mart som begynte å produsere Labubu-dukkene. En pandemi senere var dukkene blitt en trend i Kina, og som ild i tørt gress satt K-pop-stjernen Lisa fra BlackPink fyr i trenden, da hun i 2024 la ut et bilde på Instagram klemmende på en Labubu.

Moteredaktør i KK Ida Elise Eide Einarsdóttir mener det er vanskelig å si hva som kan være gasspedalen til en trend, men mener Labubu-dukkens popularitet kan ha kommet som en trygg havn i pandemiens ellers usikre tid:

– Mote og trender har jo veldig ofte historisk sett fungert som en slags eskapisme

Du kjøper en og vet du ikke hva du får, så takk og lov for at de matcher veska!

Doryan Grom Dizdarevic (19), siviløkonomistudent ved BI

eller en virkelighetsflukt. Og litt sånn ble det med den dukken. Man søkte en liten pause fra hverdagen.

Men hvorfor Labubu-trenden fortsatt øker i popularitet og har tatt vestens trendkultur med storm, kan det være mange grunner til, mener Einarsdóttir.

– Det er jo en ganske ustabil verden nå også, mildt sagt. Det er mye uro økonomisk, og politisk er det en konservativ bølge som skylder over store deler av verden.

Derfor mener Einarsdóttir at så mange kan ha hoppet på Labubu-trenden.

– Den kan fungere som en virkelighetsflukt til noe trygt og morsomt.

Haute couture

Men Labubu-dukken tilbyr ikke bare litt eskapisme fra en urolig verden: Fra Copenhagen Street Style AW25 til Cannes filmfestival – Labubu-dukken har uten tvil blitt til et moteikon.

– Veldig mange trender så langt har vært veldig *boring* og stygge, ikke estetiske. Når man har noe som er *ish* fint, i noens øyne, så kjøper vi det, mener Dizdarevic.

Han visste om Labubu lenge før trenden kom for fullt til Norge, og tiltrekkes av moteaspektet og det visuelle ved dukken.

– Jeg har alltid likt mote, men fra hele verden, og egentlig mest *streetwear* fra Sørøst-Asia. Så gjennom det fant jeg ut av det for første gang for to år siden, sier Dizdarevic.

Måten trender sprer seg i samfunnet på, har endret seg drastisk etter sosiale mediers ankomst. Mens de tidligere fikk sin debut på catwalken, mener Einarsdóttir at måten trender blir til på har endret seg:

– Nå kan det godt være at noe starter på gateplan, altså i gatemoten, og så sprer det seg videre til catwalken. Eller så starter det på sosiale medier og blant folk flest før det ender opp på catwalken.

Under årets filmfestival i Cannes kunne man se luksusvesker fra motehuset Miu Miu pyntet med Labubu-dukker.

– Den åpenbare grunnen til det er penger. *Money talks*, liksom. Motehusene ser at det er en greie, og vil selvfølgelig kaste seg på det og lage sine varianter, forklarer Einarsdóttir og legger til:

– Jeg så nå at det koster 999 kroner på Ringo. Det er jo helt koko.

Resellers marked

Hvis du vil ha fatt på en Labubu kan du enten bestille på nett, kjøpe for 949 kroner

på Norli, 999 kroner på Ringo eller kjøpe fra såkalte *resellers*.

Taster man «Labubu» inn i søkefeltet på Finn.no, er det i skrivende stund 882 treff. En av disse annonsene tilhører Bao Luong (34).

På en tur til Thailand fikk Luong nyss om dukkene og deres økende popularitet.

Jeg kjøper for 300 kroner og selger for 800 kroner basert på prisene som er ute

Bao Luong (34), Labubuselger

– Vi var et reisefølge på ti, og så ville alle ha en Labubu. Så da tenkte jeg: Hvorfor ikke være med? Så jeg kjøpte denne til meg selv, forteller Luong og viser oss en av de tre helt ekte Labubuene han har med. De er myke og fargerike, og en av Labubuene har faktisk sin egen mini-Labubu. Fra en av turene sine til Thailand forteller Luong om stor etterspørsel etter å kjøpe direkte fra kilden:

– Hver gang jeg drar på Pop Mart er det køer. En gang fortalte en person helt forrest i køen at han hadde stått der siden midnatt, mimrer Luong.

Av den grunn har Luong benyttet seg av *resellers* som allerede har åpnet boksen for å sjekke hvilken Labubu det er.

– Så da kosta den 300 kroner, som egentlig er billig, forklarer Luong. Men her peker han også på store valutaforskjeller mellom Thailand og Norge.

Luong begynte å selge Labubuene han

FARGETEORI: Da BI-studenten Doryan Grom Dizdarevic (19) kjøpte to Labubuer ble han veldig glad for at de matchet veska, og hverandre.

*Den åpenbare
grunnen til det er
penger. Money
talks, liksom*

Ida Elise Eide Einarsdóttir, moteredaktør i KK

GAMBLING PÅ GATA: Hos noen av byens markedsboder kan du finne Labubu til salgs – eller er det kanskje Lafufu?

*Jeg så nå at det
koster 999 kroner
på Ringo. Det
er jo helt koko*

Ida Elise Eide Einarsdóttir, moteredaktør i KK

FLYKTIGE DUKKER: Moteredaktør i KK Ida Elise Eide Einarsdóttir mener Labubu-trenden peker mot en virkelighetsflukt fra en urolig verden.

hadde kjøpt på Finn.no fordi han så hvor populært det hadde blitt i Norge.

– Jeg kjøper for 300 kroner og selger for 800 kroner basert på prisene som er ute, forklarer Luong, men legger til at han enda ikke har solgt noen på Finn.

Et av problemene ved å ikke kjøpe direkte fra kilden, Pop Mart, men gjennom andrehåndssalg, er at prisene øker og sikkerhetsgarantien for at Labubuen er ekte forsvinner. Er du uheldig, kan du ende opp med en Lafufu – en falsk Labubu.

– Det er ni ting du kan sjekke for å se om de er ekte. Så jeg gjorde det selv, og de var ekte, bemerker Dizdarevic og ser på Serenity og Baba.

Kapitalisering av kosebamser

Etter Labubu-dukken meldte sin ankomst, har den ikke hatt en knirkefri reise. Mye av kritikken rettet mot dukken handler om prisen, målgruppen og forbruket.

– For meg handler Labubu om en leken og inkluderende popkultur-trend som ikke er knyttet til en luksus eller status. Det var gøy å dele på sosiale medier, og jeg ble hektet fordi figurene har en rar og unik sjarm som traff meg, forteller Norges ledende Labubu-influenser Tim Kristian Moen (25).

NRK skrev nylig en sak hvor Labubu knyttes til utenforskap blant barn. Dette kritiserer også Einarsdóttir:

– Unge *kids* vil ha det fordi alle vennene deres har det. Men det koster 1000 kroner. For mange er det mye penger.

På tross av kritikk, er Moens opplevelse at Labubu-målgruppen ikke er som man skulle tro.

– Overraskende nok er det flest voksne som sender meg meldinger og spør hvor man kan få tak i dem, sier han, og legger til:

– Jeg skjønner godt at man kan stille spørsmål ved forbruk, men for meg har dette aldri vært en kommersiell kampanje eller en måte å tjene penger på.

Moen understreker at han aldri har tjent på Labubu, men at han har delt Tiktoks om dukken fordi han synes det er gøy og kulturelt interessant. Videre forteller han at prisen i Bangkok ligger på rundt 240 kroner, noe han synes er helt innafor.

– Selv hadde jeg aldri betalt summen det koster i Norge, der de selges for 900 kroner og oppover. Det er overpriset. Det var aldri ment at det skulle være en dyr ting fra Pop Mart sin side.

Mens Moen hevder Pop Mart ikke produserte dukkene for penger, har Pop Marts CEO, Wang Ning, blitt 20 milliarder dollar rikere i år, mye takket være den ekstreme etterspørselen etter Labubu-dukken.

Senkapitalismens ansikt

Tidligere i år gikk et bilde av en Labubu-dukke sittende på Karl Marx sin grav viral, og dukken ble gjort til et symbol på det Marx kjempet mot: «Ja, det er en Labubu på Marx sin grav. Kapitalismen vant», lød en av kommentarene under bildet.

Ifølge avisa The Tribune er Labubu-dukken et symbol på grunnleggende trekk i kapitalismen: å gjøre følelser, barndomsnostalgi og kunst om til varer hvor nytteverdien byttes ut med bytteverdien.

Einarsdóttir ser også hvordan Labubu-dukken kan være nostalgisk for mange, og sammenligner dukken med 90-tallets Tamagotchi-trend. Hun mener moteindustrien har mye makt over trenders fremmarsj.

– Alle er på en måte påvirket av mote-trender, enten man vil eller ikke, i større og mindre grad og mer eller mindre ubevisst. Rett og slett på grunn av det banale faktum at man står opp om morgenen og tar på seg klær, sier Einarsdóttir, og peker på moteindustriens dobbelthet:

– På den ene siden har den historisk sett blitt oppfattet som overfladisk, påklistret og tulle. På den andre siden så er det en av verdens største industrier som sysselsetter flere hundre millioner mennesker, tjener masse penger og har masse påvirkning.

Dizdarevic tror også det nostalgiske er en dragkraft for å bli interessert i en trend.

– Jeg synes den er litt søt, da. Jeg tror det har noe å gjøre med hva vi oppfatter som barndom, du kan jo tenke på Tamagotchi, ikke sant. Men ellers, *idk*, kanskje er den bare noe *goofy*, foreslår Dizdarevic.

Han legger til at man ofte bruker penger på ting som er ufornuftig uansett, så hva har det å si om man kjøper en Labubu?

– Akkurat nå har jeg ikke noe å bruke penger på ellers, og jeg bruker nesten ikke penger på klær, utdyper Dizdarevic.

Bensin på trendbålet

– Du kjøper en og vet ikke hva du får – så takk og lov for at de matcher veska! Farge-

teori, *you know*, utbryter Dizdarevic.

Pop Mart bruker markedsføringsstrategien «*blindboxing*», hvor man ikke vet hvilken dukke man kjøper. Er du heldig, kan du trekke en «*secret* Labubu». Denne strategien skaper en spenning for forbrukerne og gir næring til tvangsmessig kjøp, noe som kan minne om gambling.

– Hele det *blind*-aspektet ved at du ikke vet hvilken dukke du får, er bensin på trendbålet. I utgangspunktet kosta de ikke særlig mye, men prisene blir drevet av tilbud og etterspørsel, forklarer Einarsdóttir, og legger til:

– Det er jo på en måte bare psykososiale prosesser, mer eller mindre. Du må bare ha det, selv om du kanskje ikke synes de er kule, bare fordi det er så kult å få tak i.

Moen er enig i at *blindboxing* er med på å bygge opp under fascinasjonen for Labubu, men fokuserer heller på det positive ved det.

– Figurene er søte, rare og unike, og man vet ikke helt hva man får. Det gjør det leket og morsomt både for de som samler og de som bare vil ha en som tilhører, mener Moen.

Selv hadde jeg aldri betalt summen det koster i Norge, der de selges for 900 kroner og oppover. Det er overpriset

Tim Kristian Moen (25), influencer

På tross av kritikken trenden har fått, er det flere positive aspekter ved Labubu-dukken. Moen forteller blant annet om det sosiale aspektet ved trenden.

– I Thailand ser jeg at det er spesielt populært blant LHBT-menn, som bruker figurene til å uttrykke seg på en leken måte, som tilhører til både klær og vesker.

–Når tror du trenden kommer til å dabbe av?

– Alle trender har en livssyklus, men jeg tror Labubu vil være relevant en stund til. Det er en del av en større bølge av asiatisk popkultur som har tatt verden med storm, på samme måte som K-pop og anime.

Einarsdóttir tror derimot at Labubuens tid i rampelyset går mot veis ende:

– Jeg tror mange vil få seg et sjokk over hvor raskt det kommer til å blåse over. Så tror jeg også veldig mange tenker, «nei, jeg orker ikke være med på trenden», fordi trendkarusellen har spunnet helt ut av kontroll.

universitas@universitas.no

NØYTRALT SMIL: Selv om Bao Luong (34) synes Labubu-dukken er søte, har han ingen personlig favoritt.

Å skrive historie med hammer og meisel

Det ligger makt i historieskriving. Mens noen dømmes til å være døgnfluer i tidens løp, får andre gaven av evig liv for ettertidens øyne. Hvem blir husket og hvem blir glemt, når våre bidrag til fellesskapet skal protokollføres?

Tekst: KARLA BEITOHaugen • Illustrasjon: MARIA MOGENS BØ

Foran det 126 år gamle Nationaltheatret i Oslo står en enda eldre mann. Bredskuldret, stolt i uttrykket og med hendene plassert på siden av kroppen i en slags *power pose*. Med kneppet vest og tungt hengende frakk, skuer Bjørnstjerne Martinius Bjørnson utover hovedstadens kulturelite på deres vei inn til månedens intellektuelle påfyll.

Den bronsestøpte forevigelsen av dikteren står foran teaterets inngang som en påminnelse for publikummen om at hun skal til å tre inn i noe historisk, inn i en institusjon som forvalter og viderefører norsk arv, fra Henrik Ibsen til Jon Fosse. Gjennom å sette Bjørnsons ansikt i sten blir han innskrevet i katalogen over hva nordmenn har å være stolte av, i lista over de store navn som berettiger norsk kulturell ære.

Oslo er rik på statuer. Tall fra 2010, som kan ha økt siden den gang, viser at byen rommer nesten fem hundre statuer og skulpturer. Allerede da ble det meldt av tidligere leder for Vigelandmuseet, Tone Wikborg, at det nå finnes så mange av dem i hovedstaden at det ikke kan settes opp flere. I byens kulturliv tjener

stenmenneskene som arena for minnesmarkeringer, og på merkedager, slik som nasjonaldagen, får gjerne en og annen av disse mørke skikkelsene en krans lagt ned fremfor seg. Statuene fungerer som symboler for det vi ønsker å hedre eller minnes, enten det er Norges Grunnlov i 1814

Statuen er en kropp strippet for alt menneskelig

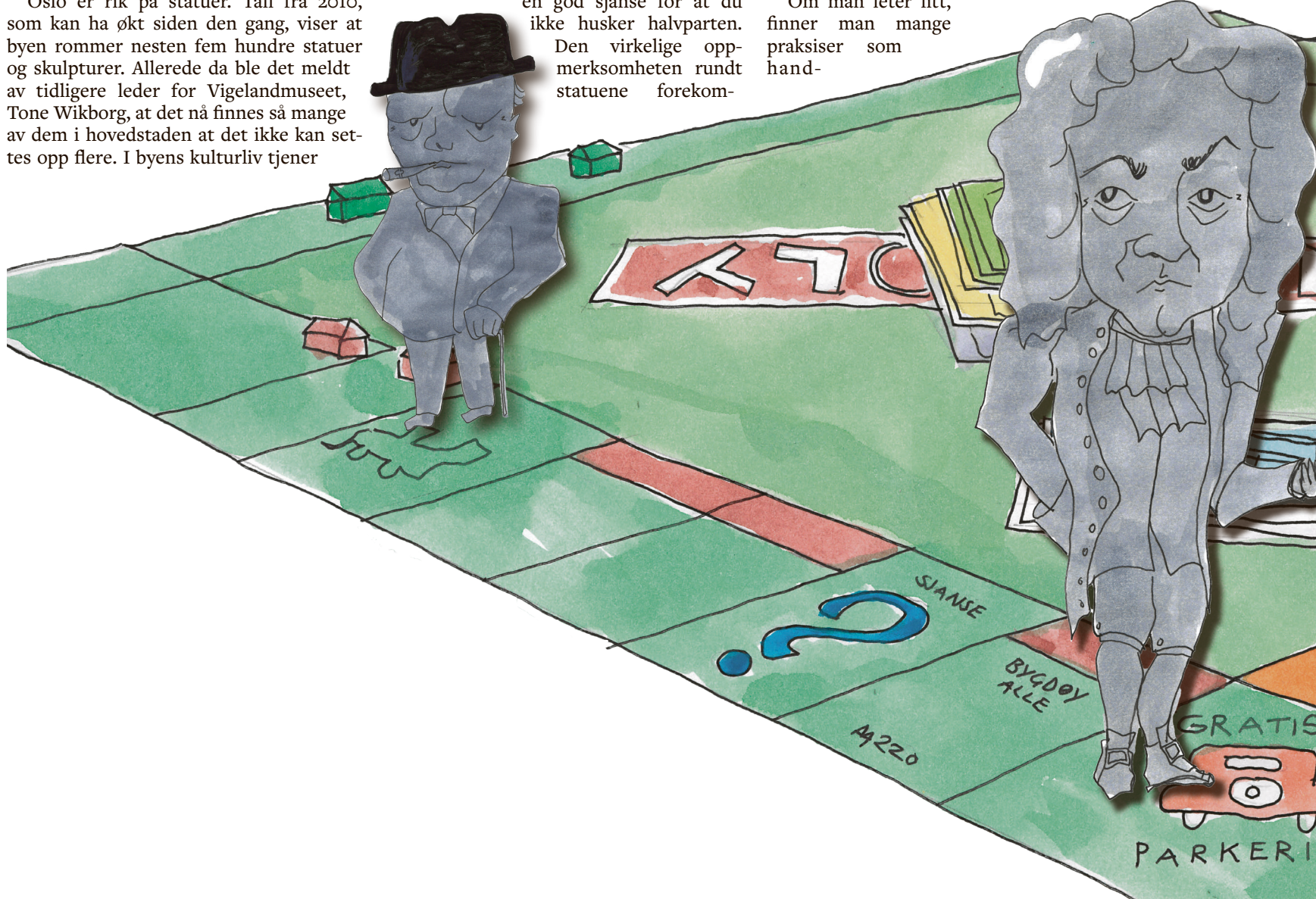
eller frigjøringen fra nazistene 131 år senere.

Til tross for at statuene fremheves ved spesielle anledninger, går nok de fleste av dem upåaktet hen i Oslo-borgernes travle hverdager. Om du prøver å komme på alle statuene du har passert bare i dag, er det en god sjanse for at du ikke husker halvparten. Den virkelige oppmerksomheten rundt statuene forekom-

mer først når de representerer noe en ikke ønsker å hedre, men som heller vekker et ubehag eller pirker borti noe sår. I 2020 skrev over fem tusen mennesker under på at de ønsket statuene av Winston Churchill og Ludvig Holberg i Oslo fjernet, på bakgrunn av rasistiske holdninger og praksis hos henholdsvis statsminister og forfatter.

Statuene av Churchill og Holberg ble lagt merke til fordi det var noe som ikke fungerte helt, som en vinyl man plukker opp og kikker nøye på når musikken begynner å skurre. I det siste har jeg selv begynt å legge merke til statuene i Oslo. Ikke fordi det er noe ved enkelte av dem som plager meg, men fordi det er noe ved den hyllestkulturen statuene representerer som begynner å lukte en smule råtten.

Om man leter litt, finner man mange praksiser som hand-

ed

ler om dyrking av enkeltmennesker. Vi kaller opp gater og torg etter personer, maler portretter og deler ut priser til de som utmerker seg. Helt fra evangeliene til *Jeg er Zlatan* har biografien vært en folkekjær litterær sjanger. Allerede i barnehagen spør man barn hvem som er forbildet deres, og en typisk oppgave på barneskolen er å skrive om en person man beundrer eller ser opp til.

Det er vel og bra med eksempler til etterfølgelse. Om vi alle burde følge Zlatans eksempel, kan kanskje settes under tvil, men det er ikke umulig at verden hadde blitt et bedre sted om vi alle hadde levd litt mer som Jesus. Problemet med individdyrkelsen ligger ikke her, men heller i hvilket menneskesyn den springer ut fra og samtidig støtter opp under. De som får statuer bygget etter seg er stort sett personer som har utmerket seg særskilt innenfor sitt felt. Nevnte museumssjef Wikborg anser for eksempel Vigelands statue av matematikeren Niels Henrik Abel som en «generell fremstilling av geniet». Store forfattere og kunstnere betraktes gjerne som mennesker med en slags gudegitt, mytisk kraft. Helt siden Platon formulerte tanken om dikteren som et talerør for gudene har det vært vanlig å regne de store kunstnere som mennesker i besittelse av en nærmest guddommelig visdom. Det er ikke mange som hever øyenbrynene når Karl Ove Knausgård eller Dag Solstad blir kalt «litterære genier».

Betegnelsen «geni» skygger over for hvordan stor kunst faktisk skapes. Ordet kommer av «genius» som betyr ånd, men de som betegnes som genier, har i sannhet ikke fått sitt talent gjennom noen åndelig kraft. Talent krever i stor grad flaks, det vil si å bli født inn i gunstige forhold med mulighet for opplæring og utdanning, men det krever også et støtteapparat bestående av medmennesker som hjelper til. Karoline Bjørnson, Bjørnstjerne Bjørnsons kone, bisto forfatteren på mangfoldige måter i hans arbeid. Hun renskrev manuskriptene hans, oppdro hans barn og

holdt orden på økonomien. Som en digresjon er det verdt å nevne at Karoline hadde egne ambisjoner – hun ønsket å bli skuespiller, men hennes mann mente det ikke «passet seg» for henne å arbeide ved teateret når han selv var teatersjef.

I lys av dette blir statuen av Bjørnstjerne Bjørnson en forvrengt abstraksjon. Forfatte-

Det er noe ved den hyllestkulturen statuene representerer som begynner å lukte en smule råttent

ren utenfor Nationaltheatret står alene, høyt hevet opp over de forbipasserende. Alle de som indirekte bidro til hans forfatterskap, har forvitret gjennom tidens løp. Tilbake står en stolt og enslig forfatter, som alene blir hyllet for sine verk, revet vekk fra alle som støttet ham og muliggjorde tilblivelsen av verkene hans.

Statuene kan dermed sees i sammenheng med menneskesynet som vokste frem i opplysningstiden, der troen på vitenskapen førte til et bilde av mennesket som et først og fremst *fornuftig* vesen. Andre aspekter ved tilværelsen, som relasjoner, helse og følelser, ble sekundære, og evnen til å tenke selvstendig ble det karakteriserende trekket ved *homo sapiens*. Man kan med andre ord si at det nye synet ble modellert på den hvite, middelaldrende filosofen. Mennesket ble en uavhengig størrelse, trukket ut av sin kontekst og plassert på egne ben.

Siden vi alle er født med denne evnen til selvstendig tenkning, blir vi kun adskilt av hvordan vi velger å bruke fornuften i våre frie handlinger. Et slikt menneskesyn ender med forestillinger om at man «bare må jobbe hardt nok», og at de som står på toppen av samfunnet er individer som har utmerket seg ene og alene gjennom hardt arbeid. Det individualistiske menneskesynet skaper en illusjon om at hemmeligheten bak å klare seg i samfunnet består i å «bare ikke gi opp», som vår kjære nasjonalskatt Petter Stordalen selv uttalte til Universitas tidligere i år.

Ved å fremheve enkeltindividet på den måten statuene gjør, er det mye som går tapt.

Eksempelet med Bjørnstjerne og Karoline Bjørnson er paradigmatisk. Blant andre «store menn» som i virkeligheten ikke oppnådde sine bragder helt på egen hånd, kan nevnes John Stuart Mill, Albert Einstein, Charles Dickens, Felix Mendelssohn og Lev Tolstoj. De fikk alle uvurderlig hjelp fra sine koner, og ville nok ikke ha oppnådd sin berømmelse om ikke det hadde vært for disse kvinnes bidrag. Slikt arbeid som samtliges hustruer bidro med, blir i enkelte tilfeller kreditert med passive titler som «muse» eller «inspirasjonskilde», men sjelden som en aktiv «medskaper».

Yrkene som er representert blant Oslos statuer faller nesten utelukkende innenfor det som kan kalles en slags innovasjonssektor: kunstnere, forfattere, politikere, professorer, ingeniører, skuespillere og direktører. Det som mangler i bybildet er alle yrker som ikke handler om innovasjon, men om for eksempel omsorg, ivaretagelse og rutinearbeid: sykepleiere, renholdere, servicearbeidere, butikkmedarbeidere og lærere. Lista er lang. Når historien om samfunnet skrives, blir bidragene fra slike yrker med tiden visket bort fra vårt kollektive minne, og det som så står igjen er et vrengebilde av samfunnet der forfatterne og politikerne var dets viktigste bidragsytere. Har du noen gang lest om en husmor i en historiebok? Eller en sosialarbeider?

Statuene er redskaper for historieskriving, og en utvelgelsesprosess der en bestemmer hvem som skal bli stående til ettertiden, til minne om det norske samfunn. Jeg undrer meg over hvem som kommer til å bli husket av de nålevende. Erling Braut Haaland? Joachim Trier? Uansett vil skulpturene som skapes være et begrenset bilde av virkelige individer. Statuen er en kropp strippet for alt menneskelig: kun ren og glatt hud. Ingen sår som må pleies, intet hår som må klippes, men en kropp som har overvunnet det jordiske liv og alle behov og skavanker dette medfører. Bjørnstjerne Bjørnson står støtt på pidestallen sin utenfor Nationaltheatret, uanfektet av tidens tann. Bronseversjonen av forfatteren ble ikke født ut av noens mage, har ikke drukket melk fra noens pupp og har ikke blitt pleiet av noen på sitt dødsleie. Det er ingen som har trengt å tørke en statue i rumpa.

universitas@universitas.no

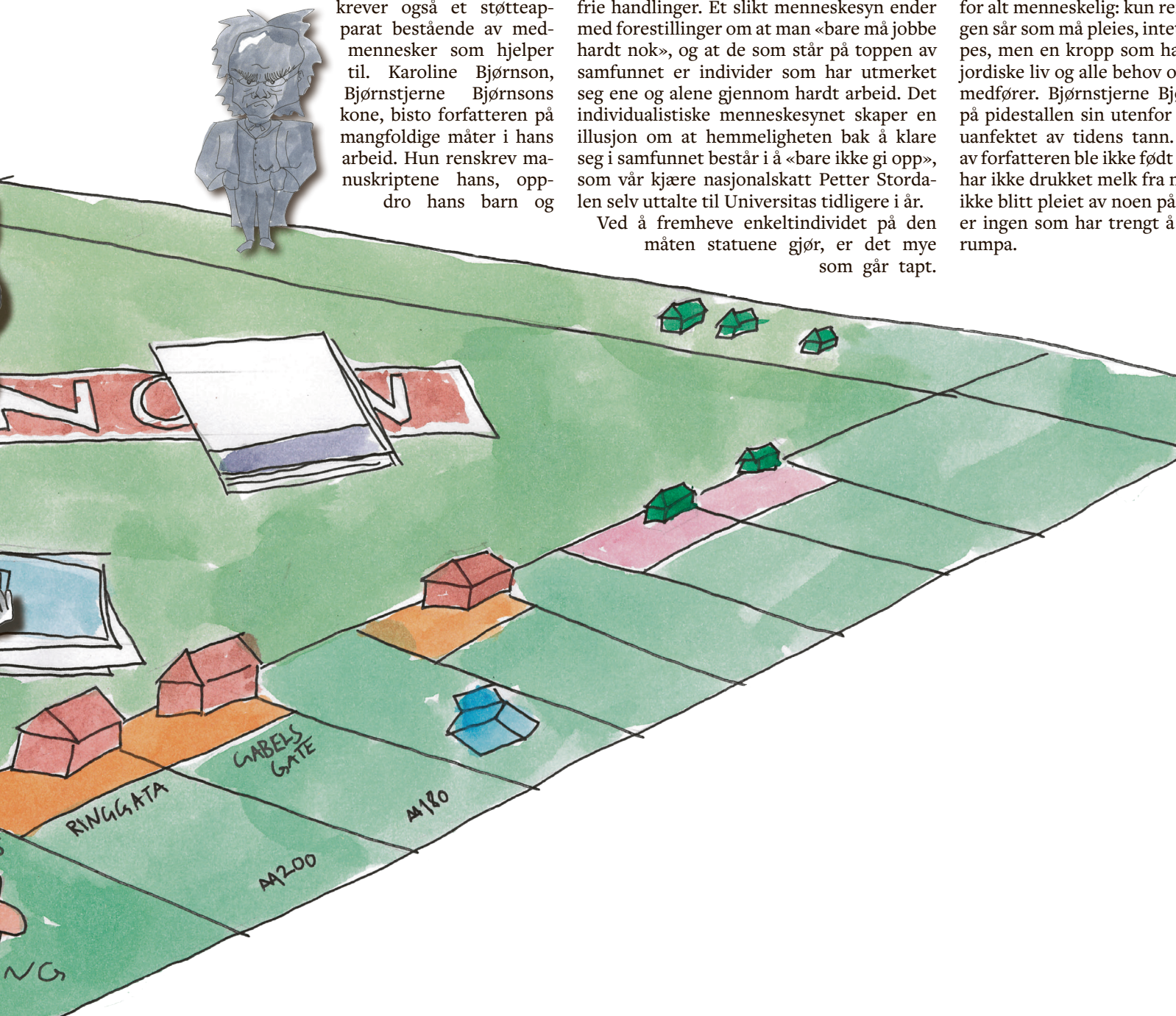

Foto: **ADRIAN HEGGEM MISFJORD**

*Ofte har eg sett dei, sjeldan har eg trudd
på dei: Desse augneblinkane der monopol
kler seg ut som minne.*